

KELMĖS R. SAVIVALDYBĖS SUAUGUSIŲJŲ MOKYMO CENTRO DARBUOTOJŲ BENDRAVIMO IR ETIKOS TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kelmės r. savivaldybės suaugusiųjų mokymo centro (toliau – SMC) bendruomenės narių elgesio, etikos ir bendravimo taisyklėse (toliau – Taisyklės) skelbiamos bendražmogiškosios bei profesinės etikos vertybinės nuostatos ir moralaus elgesio principai, kuriais vadovautis įsipareigoja visi mokytojai ir darbuotojai.

2. Taisyklės skiriamas tam, kad padėtų SMC bendruomenės nariams suprasti etiško elgesio problemas, kurios gali kilti darbinėje veikloje, tarpusavio santykiuose, viešame gyvenime, bei padėtų jas spręsti.

3. Taisyklės papildo mokytojų ir darbuotojų teisių, pareigų, atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos LR švietimo įstatyme, SMC nuostatuose, vidaus tvarkos taisyklėse, darbuotojų pareigybės aprašyme ir kituose norminiuose aktuose.

II SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

4. **Etika** – tai asmens elgesį ir veiksmus sąlygojantis vertybių taikymas.

5. **Moralė** – tai žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.

6. **Mokytojų ir darbuotojų etika** – dora, pareigingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, neprikaištingas etinės elgsenos laikymasis viešame gyvenime.

7. **Etikos normų pažeidimas** – poelgis, veiksmas, elgesys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukeliantis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius priimtų EK dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.

8. **Etikos problema** – netinkamas sprendimas ar atliktas veiksmas, pažeidžiant etikos normas.

9. **Etiškas sprendimas** – tai teisingas, visuomenės daugumos puoselėjamos vertybėms neprieštaraujantis sprendimas.

10. **Interesų konfliktas** – situacija, kai darbuotojas atlikdamas savo pareigas vykdo pavedimus ir priima sprendimus, susijusius su jo privačiais interesais.

11. **Privatus darbuotojo interesas** – turtinis arba neturtinis darbuotojo suinteresuotumas.

12. **Kompetencija** – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.

13. **Vertybė** – idėjos ir įsitikinimai, formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.

14. **Tolerancija** – pakantus gerbimas kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo.

III SKYRIUS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

15. Taisyklių paskirtis – nubrėžti tolerancijos ribas SMC bendruomenės narių tarpusavio santykiuose, išryškinti etikos požiūriu vengtiną elgesį.

16. Esamiems ir naujai priimamiems darbuotojams padėti geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę bei pilietinę atsakomybę.

17. Skatinti mokytojų ir darbuotojų suvokimą, jog etinis aspektas svarbi bet kurios veiklos sprendimo dalis, svarbi prielaida didinti visuomenės pasitikėjimą SMC veikla.

18. Padėti SMC mokytojams ir darbuotojams vertinti ir spręsti konkrečias gyvenimo situacijas, kuriose iškyla etinio pobūdžio klausimai.

19. Vienas svarbiausių tikslų – prevencinio vaidmens svarba neetiško elgesio pasireiškimams.

IV SKYRIUS PAGRINDINIAI ETIKOS PRINCIPAI IR VEIKLOS ETIKOS REIKALAVIMAI

20. Mokytojai ir darbuotojai įsipareigoja:

20.1. aktyviai palaikyti SMC siekius, garbingai atstovauti įstaigos vidaus ir išorės gyvenimui, tinkamai reprezentuoti SMC vardą Lietuvoje ir užsienyje;

20.2. objektyviai vertinti kitų darbus ir pastangas, kolegiškai patarti, padėti atskleisti nepanaudotas galimybes;

20.3. laiku, atidžiai ir profesionaliai atlikti pareigines instrukcijose numatytas funkcijas;

20.4. siekti aukštesnės kompetencijos pedagoginiame darbe, domėtis mokslo naujovėmis;

20.5. puoselėti pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu bendruomenės nariu bei su savivaldos institucijomis (Centro taryba ir kitomis);

20.6. vadovautis skirtingų lyčių lygybės principu, būti tolerantiškiems kitų nuomonei, kitų tautybių, religinių bei politinių įsitikinimų atstovams;

20.7. nuolat rūpintis savo kalbos ir bendravimo kultūra (nevertoti keiksmažodžių, vulgarybių, šturkščių, žeidžiančių frazių).

21. Suprasti, jog etiką pažeidžia:

21.1. mokinių arba kolegų diskriminavimas dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

21.2. nesąžininga profesinė konkurencija tarp kolegų, dalyvavimas negarbinguose sandoriuose, visiems mokytojams skirtos informacijos slėpimas, smulkmeniškų konfliktų eskalavimas bei intrigos;

21.3. mokytojo nepagarbus atsiliepimas apie nedalyvaujančio kolegės pedagoginius gebėjimus, asmenines savybes;

21.4. kolegų žeminimas ugdytinių ir kitų asmenų akivaizdoje;

21.5. kai paviešinama ar viešai aptarinėjama konfidenciali informacija apie kolegas (darbo užmokestis, karjeros ketinimai, asmeninis gyvenimas ir pan.).

22. Suteikiant kvalifikacinę kategoriją, apdovanojimą, kolegės veiklos pripažinimą turi būti remiamasi tik dalykišku pateikto darbo vertinimu bei profesinėmis pretendento savybėmis, o ne asmeniniu ar politiniu santykiu.

23. Mokytojų ir darbuotojų santykiuose tiesos sakymas, viešumas, tiesos gynimas, draugiškumas ir geranoriškumas yra vieni svarbiausių mokymo centro bendruomenės nario etikos principų.

24. Atsiradus tarpusavio santykiuose konfliktinėms situacijoms, elgtis tolerantiškai, atvirai, objektyviai ir savikritiškai. Išklaudyti visų pusių argumentus ir ieškoti objektyvaus sprendimo.

25. Suprasti, jog SMC bendruomenės narių laisvei prieštarauja:

25.1. nepakantumas kitokiai mokinių ar kolegų nuomonei bei argumentuotai kritikai;

25.2. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas;

25.3. mokytojų ir mokinių išsakomos nuomonės apie priimamus reikšmingus bendruomenei sprendimus sąmoningas ribojimas arba ignoravimas.

26. Mokytojas ir darbuotojas turi teisę vertinti kolegų ir administracijos darbą:

26.1. už kritiką persekioti griežtai draudžiama;

26.2. kritika pirmiausia turi būti vidinė, t.y. sakoma tarpusavyje, o ne už SMC ribų.

27. Tausoti ir atsakingai naudoti SMC turta, išteklius, taupiai naudoti valstybės, rėmėjų, investuotojų lėšas vykdant įstaigos tikslus, uždavinius ir priimtus įsipareigojimus.

28. Šią nuostatą pažeidžia:

28.1. SMC materialinių bei finansinių išteklių naudojimas politinei veiklai, privačiam verslui ar asmeninių poreikių tenkinimui;

28.2. SMC nuosavybės niokojimas dėl piktavališkumo arba dėl aplaidumo.

29. Būtina remti ir plėtoti mokinių laisves ir teises, skatinti kolegišką keitimąsi kūrybinėmis idėjomis, gerą darbo patirtimi, plėtoti tarpinstitucinius, tarptautinius ryšius.

30. Kiekvienas mokytojas ir darbuotojas turi be baimės, tačiau korektiškai, geranoriškai ir objektyviai kelti į viešumą esamas negeroves, jis turi būti teisingai supastas, tik kaip siekiantis pagerinti bendruomenėje profesinės etikos klimata.

31. Kiekvienas bendruomenės narys turi prisiimti dalį atsakomybės už sklandų SMC darbą, savo veikloje turi vadovautis bendruomenės viešaisiais interesais, vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto.

32. Gerbti ir aktyviai prisidėti, puoselėjant esamas ir kuriant naujas bendruomenės tradicijas.

V SKYRIUS MOKYMO(-SI) IR DARBO ETIKA

33. Bendraujant ir bendradarbiaujant dalykinėje srityje, mokytojai ir darbuotojai turi būti kompetentingi, kultūringi, humaniški, teisingi, reiklūs sau ir kitiems. Kontroliuoti ir slopinti tokius savo asmeninius bruožus (pvz., nervingumas, nesusivaldymas, emocinis pasikarščiavimas ir kt. neigiamos savybės).

34. Mokytojas privalo nešiurkščiai, neįžeidžiančiai, bet reikliai reikšti kategorišką nepakantumą mokinių nesąžiningumui, elgesio normų pažeidimo faktams, kaip plagijavimas, nusirašinėjimas, falsifikavimas ir kt.

35. Mokinio žinių bei įgūdžių vertinimas turi būti teisingas, sąžiningas, suderintas su dėstomo dalyko tikslais, priklausantis nuo žinių kokybės.

36. Pasitikėjimo atmosferai kenkia konfidencialios informacijos pateikimas (atskleidimas) tretiesiems asmenims, jų aptarinėjimas su kitais darbuotojais nesant specialaus pagrindo (teisinio pagrindo, naudos mokiniui ir pan.).

37. Neleistina naudoti privataus pobūdžio informacijos apie mokinį be jo sutikimo.

38. Neleistinas nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su vertinamo metodinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų.

VI SKYRIUS

ETIKOS PRINCIPAI VADOVAUJANTIEMS DARBUOTOJAMS

39. Vadovaujantis darbuotojas privalo:
- 39.1. kurti SMC darbingą ir draugišką aplinką, objektyviai spręsti konfliktines situacijas;
 - 39.2. mandagiai bendrauti su pavaldiniais;
 - 39.3. pastabas dėl pavaldinių klaidų ir darbo trūkumų išsakyti korektiškai, nedalyvaujant kitiems pavaldiems darbuotojams;
 - 39.4. paskirstyti darbą bendruomenės nariams tolygiai, kad būtų maksimaliai panaudotos kiekvieno pavaldinio galimybės ir kvalifikacija;
 - 39.5. viešai nereikšti savo simpatijų ir antipatijų pavaldiniams, vertinti juos pagal dalykines kompetencijas;
 - 39.6. būti reikliam pavaldiniams ir visada prisiminti, kad savo elgesiu ir darbu rodo jiems pavyzdį.

VIII SKYRIUS

PAGRINDINĖS MOKINIO TAISYKLIŲ NORMOS

40. Laikytis SMC vidaus darbo tvarkos taisyklių.
41. Laikytis mokinių elgesio taisyklių.
42. Taisyklių mokiniu vadinami: SMC formaliojo ugdymo mokiniai, TAU studentai, suaugę asmenys, keliantys ir/ar tobulinantys asmenines kompetencijas.
43. Vykdyti savo pareigas rūpestingai ir atsakingai, atsižvelgiant į bendruomenės interesus.
44. Sudarius mokymo sutartį, laikytis visų jos sąlygų, SMC vidaus darbo tvarkos reglamentuojančių reikalavimų.
45. Konfliktinėmis aplinkybėmis (įvykus konfliktui su mokytoju ar kitu bendruomenės nariu) elgtis nešališkai, išklausti visus argumentus ir ieškoti objektyvaus sprendimo.
46. Pripažindami tiesą, žinojimą ir supratimą aukščiausiomis mokymosi vertybėmis, tikėdamiesi pasitikėjimo ir teisingo savo laimejimų įvertinimo, mokiniai, šių nuostatų nesilaikymą suprasdami kaip šiurkščiausius etikos pažeidimus, įsipareigoja:
 - 46.1. nesukčiauti įskaitų, egzaminų ir kitų atsiskaitymų metu:
 - 46.1.1. nenusirašinėti nuo kitų mokinių, taip pat nesinaudoti „paruoštukėmis“ arba kitokiomis neleistinomis priemonėmis;
 - 46.1.2. atsiskaitydami pateikti tik savo darbą, nesinaudoti kitų mokinių darbais arba jų rezultatais;
 - 46.2. neklastoti;
 - 46.3. nekyšininkauti – nesiūlyti ir neteikti atlygio už paslaugas (asmeniškai arba su kitais asmenimis);
 - 46.4. neplagijuoti: svetimą tekstą pateikti su citavimo ženklais – kabutėmis arba kito pobūdžio išskyrimu iš viso teksto ir nurodyti tikslų šaltinį; perpasakodami arba cituodami svetimą idėją, nurodyti tikslų šaltinį.

47. SMC mokomąją ir kompiuterinę įrangą, bibliotekos, kitus įstaigos išteklius naudoti atsakingai ir pagal paskirtį;
48. Gerbti SMC bendruomenės narius ir kitus darbuotojus.
49. Mokinių tarpusavio santykiai grindžiami kolegialumo, draugiškumo, sąžiningumo, tolerancijos ir solidarumo principais, orientuotais į studijų proceso kokybę ir akademinės atmosferos užtikrinimą. Mokinys bendraudamas su kitais mokiniais įsipareigoja:
- 49.1. gerbti kitų mokinių nuomonę, pastabas reikšti korektiškai;
 - 49.2. tolerantiškai vertinti kitų mokinių asmenines savybes;
 - 49.3. neapšvaistinėti konfidencialios informacijos apie kitus mokinius, Mokyklos bendruomenės narius;
 - 49.4. išlaikyti akademinę rimtį pamokų, užsiėmimų, mokymų ir kitų renginių metu.
50. Būnant už SMC ribų, nepamiršti, jog atstovauja būtent šiai įstaigai.
51. Apie Taisyklių nesilaikymą pranešama raštu SMC administracijai, kuris svarsto gautą informaciją ir nusprendžia, ar reikalingas išsamesnis fakto patikrinimas SMC etikos komisijoje ar kitoje savivaldos institucijoje.
52. Normų vykdymo priežiūrą atlieka atstovavimo pagrindu sudaryta etikos komisija, susidedanti iš 3-5 įstaigos darbuotojų. Narius deleguoja bendruomenė. Jie išrenkami mokytojų tarybos posėdyje slaptu balsavimu.
53. Etikos komisija savo darbą atlieka vadovaudamasi patvirtintu etikos komisijos darbo reglamentu.
54. Sankcijos už bendruomenės elgesio ir etikos pažeidimus taikomos atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą – moralinio poveikio priemonės (pvz., pastaba, įspėjimas ir pan.).
55. Etikos normų priežiūrą vykdančios etikos komisijos sprendimai yra rekomendacinio pobūdžio, priimant sprendimą dėl darbo sutarties pratęsimo, dėl darbuotojo skyrimo į aukštesnes pareigas, atestuojant aukštesnei kvalifikacinei kategorijai gauti bei kitais atvejais.
56. SMC bendruomenės narių Taisyklės negali numatyti visų nepagarbos pripažintoms pedagoginėms vertybėms atvejų, todėl etikos komisija, spręsdama konkrečius pareiškimus dėl etiškai nederamo elgesio, mokytojų etikos kodekso nenumatytais atvejais turi spręsti, ar konkretus poelgis suderinamas su mokytojo etikos kodekso pripažintomis pamatinėmis akademinės etikos vertybėmis, ar gali būti toleruojamas.
57. SMC bendruomenės narių Taisyklės, priimtoms kaip SMC bendruomenės sutarimas dėl tam tikrų vertybinių elgesio nuostatų, turi skatinti etišką elgesį, svarstyti, diskutuoti etinius klausimus ir jų sprendimo būdus.

IX SKYRIUS BENDRAVIMO ETIKA

58. SMC bendruomenės ir mokinių santykiai grindžiami pagarbos, nešališkumo, geranoriškumo, nediskriminavimo ir tolerancijos, akademinio bendradarbiavimo ir skaidrumo principais. Susisaistymas neakademinio pobūdžio įsipareigojimais gali sukelti interesų konfliktą, todėl dviprasmiški santykiai vengtini.
59. SMC bendruomenės narys, bendraudamas su mokiniais, įsipareigoja:
- 59.1. nediskriminuoti mokinių kalba, veiksmais ir akademinio vertinimu dėl amžiaus, lyties ir lytinės orientacijos, negalios, išvaizdos, rasės ir etninės priklausomybės, religijos ir įsitikinimų;
 - 59.2. nediskriminuoti mokinių dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ir sporto veikloje;

59.3. viešai nereikšti savo simpatijų ir antipatijų mokiniams, vienodai gerbti visus mokinius, piktavališkai nesišaipyti iš mokinių žodžiu arba raštu išreikštų minčių;

59.4. sąžiningai vertinti mokinius pagal jų žinias;

59.5. nepriimti mokytojo vaidmens šeimos nario, artimo draugo, verslo partnerio atžvilgiu (egzaminavimas, vadovavimas rašto darbams ir pan.) tais atvejais, kai yra galimybė išvengti tokio vaidmens;

59.6. nesant specialaus pagrindo (mokinio sutikimo, teisinio pagrindo, naudos mokiniui arba numatomos žalos kitiems), neatskleisti informacijos apie mokinio akademinį įvertinimą ir nuobaudas kitiems asmenims;

59.7. neaptarinėti mokinio akademinį nesėkmių su kitais dėstytojais ir darbuotojais, išskyrus atvejus, kai vertinamos mokinių apeliacijos, išsamiai aptariami egzaminų arba įskaitų rezultatai ir kiti akademiniai klausimai, kurių objektyvus sprendimas akivaizdžiai pateisina minėtų nesėkmių aptarimą;

59.8. nenaudoti privataus pobūdžio informacijos apie mokinį kaip mokymo arba tyrimo medžiagos, nebent mokinyt sutiktų;

59.9. principingai reaguoti į mokinių nesąžiningumo atvejus, tokius kaip plagijavimas, nusirašinėjimas, duomenų klastojimas, egzaminų ir įskaitų rezultatų klastojimas, naudojimas pašaline pagalba egzaminu ar įskaitos metu, svetimo rašto darbo pateikimas kaip savo, uždarbiavimas rašant rašto darbus kitiems mokiniams;

59.10. nereikalauti konfidencialios ir privačios informacijos iš mokinio grupinėse diskusijose, juo labiau sieti tokio pobūdžio informacijos pateikimą su žinių įvertinimu;

59.11. kiek įmanoma sumažinti galimybes pasireikšti mokinių akademiniam nesąžiningumui atsiskaitymų metu bei vengti atsiskaitymų tai siejant su mokinių dalyvavimu dėstytojui priimtinoje politinėje arba visuomeninėje veikloje.

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

60. SMC bendruomenė įsipareigoja gerbti Taisykles ir rūpintis jų veiksmingumu.

61. Su Taisyklėmis bendruomenės nariai supažindinami viešai skelbiant jas SMC internetiniame puslapyje.
